

Arviomuistio hallinto-oikeuksien kokoonpanosääntelyn eräistä tarkistamistarpeista

Johdanto

Arviomuistiossa käsitellään hallinto-oikeuksien kokoonpanosäännösten uudistamisen mahdollisia lähtökohtia.

Tausta

Oikeusministeriössä on valmisteltu virkatyönä oheinen arviomuistio hallinto-oikeuksien kokoonpanosääntelyn eräistä tarkistamistarpeista.

Tavoitteet

Kokoonpanosäännösten keventäminen on ollut vallitseva suuntaus niiden viimeaikaisessa kehittämisessä tuomioistuimissa. Kokoonpanosäännösten keventäminen lisää kustannustehokkuutta ja nopeuttaa osaltaan asioiden käsittelyä hallinto-oikeuksissa, ja tämä puolestaan parantaa oikeusturvan saatavuutta ja oikea-aikaisuutta.

Vastausohjeet vastaanottajille

Oikeusministeriö pyytää jakelussa mainituilta tahoilta lausuntoa oheisesta arviomuistiosta. Myös tahoilla, joilta lausuntoa ei nimenomaisesti pyydetä, on mahdollisuus antaa lausunto.

Lausunto pyydetään antamaan vastaamalla lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuun lausuntopyyntöön. Lausuntoa ei tarvitse lähettää erikseen sähköpostitse tai postitse.

Lausunnon antaakseen vastaajan tulee rekisteröityä ja kirjautua lausuntopalvelu.fi:hin. Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelu.fi:n sivuilta Ohjeet > Käyttöohjeet. Palvelun käyttöönoton tukea voi pyytää osoitteesta lausuntopalvelu.om@gov.fi.

Huomaattehan, että kaikki lausunnot ovat julkisia ja ne julkaistaan lausuntopalvelu.fi:ssä.

Aikataulu

Lausunto pyydetään toimittamaan viimeistään **torstaina 31.8.2023** lausuntopalvelu.fi kautta.

Ruotsinkielinen arviomuistio on viivästynyt. Se lisätään lausuntopalveluun sen valmistuttua. Lausuntoaika ruotsinkieliselle arviomuistiolle tulee olemaan yhtä pitkä kuin suomenkieliselle.

Valmistelijat

Lisätietoja asiasta antaa lainsäädäntöneuvos lainsäädäntöneuvos Elina Nyholm 31.7.2023 asti (puh. 029 515 0807, etunimi.sukunimi@gov.fi) ja yksikön päällikkö, lainsäädäntöneuvos Timo Makkonen (puh. 029 5150 230, etunimi.sukunimi@gov.fi) 14.8.2023 alkaen.

Linkit

<https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-400-659-0> - Arviomuistio hallinto-oikeuksien kokoonpanosääntelyn eräistä tarkistamistarpeista

Jakelu:

Ahvenanmaan hallintotuomioistuim
Eduskunnan oikeusasiamies
Helsingin hallinto-oikeus
Hämeenlinnan hallinto-oikeus
Itä-Suomen hallinto-oikeus
Juristiliitto
Korkein hallinto-oikeus
Korkein oikeus
Markkinaoikeus
Pohjois-Suomen hallinto-oikeus
Suomen asianajajaliitto
Suomen tuomariliitto ry – Finlands domareförbund rf.
Tuomioistuinvirasto
Turun hallinto-oikeus
Vaasan hallinto-oikeus
Vakuutuslaitos
Valtioneuvoston oikeuskansleri

Lausunnonantajan lausunto

1. Pidätkö mahdollisena kehityssuuntana sitä, että hallinto-oikeuksien peruskokoonpano muutettaisiin kolmen lainoppineen jäsenen kokoonpanosta kahden lainoppineen jäsenen kokoonpanoksi tässä arviomuistiossa esitetyin reunaehdoin?
2. Mitä mahdollisia etuja näkisitte hallinto-oikeuksien peruskokoonpanon muuttamisessa kaksijäseniseksi?
3. Mitä mahdollisia haittoja näkisitte hallinto-oikeuksien peruskokoonpanon muuttamisessa kaksijäseniseksi?
4. Jos hallinto-oikeuksien peruskokoonpano muutettaisiin kahden lainoppineen jäsenen kokoonpanoksi, tulisiko jotain tiettyjä asiaryhmiä säätää erikseen edelleen kolmen lainoppineen jäsenen kokoonpanossa ratkaistaviksi? Mitä nämä asiaryhmät näkemyksenne mukaan olisivat?
5. Jos hallinto-oikeuksien peruskokoonpanoa ei tulisi näkemyksenne mukaan muuttaa kahden jäsenen kokoonpanoksi, niin olisiko avoimempi sääntely kahden jäsenen kokoonpanon päätösvaltaisuudesta mahdollinen hallinto-oikeuksien osalta (vrt. oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 1 a luvun 3 §:n 1 momentti) vai tulisiko lainsäädännössä säilyttää nykyisenkaltainen täsmällinen luettelo niistä tilanteissa, joissa hallinto-oikeus on päätösvaltainen kahden lainoppineen jäsenen kokoonpanossa?
6. Pidätkö perusteltuna sitä, että asioita, joissa järjestettäisiin katselmus tai suullinen käsittely, ei voisi ratkaista jatkossa kahden lainoppineen jäsenen kokoonpanossa? Näkisittekö, että tämä voisi aiheuttaa jotain muuta haittaa hallinto-oikeuksien toiminnalle?
7. Pidätkö perusteltuna sitä, että hallinto-oikeus ei olisi enää päätösvaltainen tilanteessa, jossa sen monijäsenisen kokoonpanon jäsenistä yhdelle on tullut este istunnon aloittamisen jälkeen? Olisiko sääntely tarpeen säilyttää lainsäädännössä useampien kuin kahden lainoppineen jäsenen kokoonpanojen osalta, ja jos olisi, niin millä perusteella?
8. Aiheuttaisiko kahden lainoppineen jäsenen kokoonpanon pääsäännöksi tai aiempaa joustavammaksi vaihtoehdoksi kolmen lainoppineen jäsenen kokoonpanolle säätäminen nähdäksenne muita kuin tässä arviomuistiossa esillä olleita muutostarpeita hallinto-oikeuksia koskeviin kokoonpanosäännöksiin?

9. Olisiko hallinto-oikeuksien kokoonpanosäännösten sisällyttäminen oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettuun lakiin tarkoituksenmukaista, vai tulisiko sääntelyn edelleen olla hallinto-oikeuslaissa?

10. Muut mahdolliset ehdotukset ja näkemykset hallinto-oikeuksia koskevan kokoonpanosääntelyn kehittämiseksi?

Suurpää Johanna
Oikeusministeriö

Nyholm Elina
Oikeusministeriö